

BINDER KÁROLY 70

Binder Károly zongoraművész, zeneszerző, tanszék-vezető
(binderkaroly.hu)

I.***„GYÖKEREKET ÉS SZÁRNYAKAT ADNI A NÖVENDÉKEKNEK”***

Binder Károly zenei transzállapotról, személyre szabott anyagról, összegző műről

Még maga is tanult, amikor már elkezdte továbbadni a megszerzett tudást. Az első pillanattól kezdve, nagyon szerette a tanítást, és ez az azóta eltelt, évtizedek alatt ez nem változott. Binder Károlynak a komponálás, a muzsikálás, a pedagógia tölti ki a napjait, s arra törekszik, hogy mindezt átadja a növendékeinek, hogy ők szintén a zene teljességét élhessék meg. A zongoraművész, zeneszerző, Binder Károly, a magyar jazz egyik legnagyobb alakja. Aki számára a zene nem csupán hangok sora, hanem kifejezés, gondolat és filozófia. Több évtizedes pályája során generációkat inspirált tanítványként, hallgatóként, vagy egyszerűen csak zenerajongóként. Ő az a mester, aki nemcsak játszik, hanem tanít: élni a zenében. Vele beszélgetek az eget a földre húzó erőről, műhelytitkekről, valamint új kompozíciójáról, a Katedrálisok felett-ről, amelyet művészete összegzésének érez. A darabnak a hetvenedik születésnapja előtt tisztelő koncerten, 2026. március 7-én lesz a bemutatója a Zeneakadémia Nagytermében, a Budafoki Dohnányi Zenekar közreműködésével. (Részletek az V. fejezetben.)

– *Családi örökség is a pedagógia...*

– Igen, édesanyám ugyancsak pedagógus volt, sokszor előadásokat, koncerteket szervezett otthon, amelyekre meghívott vendégek és családtagok, érkeztek és mi, öcsémmel közösen, különböző előadásokat tartottunk. A saját kezével írt hozzá műsorfüzeteket, az egyik ilyen alkalom volt, amikor 6 éves koromban Mozart-művet játszottam, majd egy saját rögtönzést, az öcsém pedig verset mondott. Így a pódium már nagyon korán megjelent az életemben, hiszen ezeken a családi előadásokon el kellett játszani jól az adott darabokat, majd meghajolni utána. S ugyanígy a pedagógia is hamar része lett a mindennapjaimnak. Először a testvéremet taníttattam, ő volt az első növendékem. Három évvel vagyok idősebb nála, így igyekeztem megmutatni neki mindent, amit a zongoraórákon elsajátítottam. Ügyes vagy, ezt te is tudod – mondogattam neki – csak erre és erre figyelj! S aztán amikor már iskolába jártam, következtek az osztálytársaim, mindig akadt valaki, aki tanulni szeretett volna. Amit az egyik órán megtanultam, máris adtam tovább a többieknek. Pintér Alice nénihez öt éves koromtól jártam klasszikus zongorára egy zeneoktatói munkaközösségébe, ahol később 20 éves koromtól jazzt és improvizációt tanítottam. Mindez kuriózumnak számított abban az időben, mert akkoriban még nem nagyon foglalkoztak alapfokú jazzoktatással. A tanítványaim között akadtak kis kezdő gyermekek, kamaszok, felnőttek, sőt egy nyolcvan éves bácsi is a tanítványom volt. Rengeteget tanultam ezeken a foglalkozásokon magam is és tanultam magáról a tanításról is. Már akkor fontosnak tartottam, hogy az órák ne csak a zenéről szóljanak. Az improvizációhoz, egy felszabadult lelki állapot kell, melynek során a növendékek a legmélyebb belső titkaikat, működésüket tárhatják fel, az alkotás és az előadás, az improvizáció, kompozíció és az interpretáció folyamatában. Ma is a zongora, zeneszerzés órákon gyakorta előfordul, hogy beszélgetek a növendékekkel, egy kicsit pszichológus, tanár segítő, olykor családtag vagyok, akivel olyan dolgokat is megosztanak, amit még a szüleikkel sem. A zene, a muzsikálás kinyit olyan kapukat, megnyit olyan csatornákat, ami talán leginkább a transzállapothoz hasonlítható, ahol médiummá, közvetítővé válik a muzsikus, az előadó. Nemcsak pedagógiai munkára van tehát szükség, hanem gyakran lélekgyógyászatra is. Diákként a nyári szünetekben az egészségügyben dolgoztam, szinte minden területét bejártam az orvosi és kórházi világnak, a beteghordástól kezdve a szülészeten és az orvos-írnokságon át egészen a műtős segédig. Mindaz, amit napi szinten megtapasztaltam az életről, halálról, testről és lélekről, az emberek küldetéséről, feladatáról, a muzsikám részévé vált. Ahogy hamar rádöbbenem arra is, hogy a zene milyen csodálatos lélektápláló szeretetenergia. Ez azért is érdekes és nem véletlenszerű, hiszen annak idején orvosnak készültem, követni szerettem volna édesapám példáját.

– *Igyekszik is mindezt továbbadni a növendékeinek, akikkel sok évtizede foglalkozik, hiszen 1980-88-ig az Erkel Ferenc Zeneiskolában jazz-zongora, jazztörténet, jazzelmélet tanárként oktatott, majd 1988-ban folytatta a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola Jazz tanszakán és több mint két évtizeden keresztül volt a Zeneakadémia jazz tanszékének a vezetője is. Milyen pedagógiai műhelytitkokról faggathatom?*

– A legtöbb, amit gyermekeinknek adhatunk: „gyökerek és szárnyak.” Akkor lehet repülni, ha megvannak a gyökereid, és tudod, hogy van hová hazaszállnod. Úgy látom a mai online világban, virtuális valóságban még fontosabbak ezek a gyökerek, amelyekre éltető forrásokként van szükségünk, de ezek a gyökerek, ne csak szalmaszálak legyenek, hanem életet adjanak egy erős, vastag törzsű dúsan termő fának. Meg kell tanítani a biztos alapokat. Azonban a legfontosabb a művészetoktatásban az egyéniség nevelése. Kodály után, aki azt mondta: Minden nyelvnek megvan a maga hangszíne, tempója, ritmusa, dallama, egyszóval zenéje — vallom magam is, hogy minden embernek megvan a maga tempója, ritmusa és zenéje. Nincs két, még csak hasonló növendékem sem. Mindenki egy és megismételhetetlen egyénisége a világunknak.

– *Így mindenkinek személyre kell szabni az anyagot...*

– Ez a legfontosabb! Nem létezik uniformizált tudás, mindenkinek személyre szabott, feladatot, anyagot kell adni, annak alapján, hogy kinek mi az erőssége, annak függvényében, hogy kinek melyik területre kell jobban fókuszálnia. Nálam nem azzal kezdődik a zongoraóra, hogy játszd el ezt vagy azt a darabot, hanem leülök a másik zongorához, és első lépésben nem verbálisan, hanem a zenén keresztül kommunikálunk. Nagyon hasznos és jó improvizációval kezdeni az órákat, s csak utána belemenni az aktuális szakmai feladatok megoldásába. Nagy öröm számomra a módszertan és pedagógia oktatása is. A művészet oktatás kiemelkedően fontos terület, hogyan és miként kell oktatni egy hétéves gyereket, hogyan kell bevezetni a zene birodalmába- a legnagyobb örömforrás, a zene hogyan lehet egy életre szóló ajándék. A növendékeimnek gyakran idézem Szent-Györgyi Albert gondolatát, a „mozgás az élő szervezet mosolya”. Tovább gondolva: ahol mozgás van, ott élet is van, ahol élet van, ott ritmus is van, ahol ritmus van, ott zene is van. Az első önálló zenei megnyilatkozás a ritmus, hiszen a szívünk dobog, lélegzünk s az ereinkben is különböző tempókban és sebességgel folyamatosan áramlik az élet. A kezdetektől fogva, már az anyaméhben belül, temérdek hangot hallunk és tapasztalunk. Kilenc hónapon keresztül a magzat elsősorban csak ritmusokat hall. Az első érzékszerv, ami kifejlődik, az a fül, s a halál előtt az utolsó érzékszerv, ami elköszön, ugyancsak a fül... Maga a zene is csoda! Nem véletlen Kodály Zoltán híres mondata: „a

gyermekek zenei nevelése kilenc hónappal a születésük előtt kezdődik” A különböző hanghullámok, frekvenciák, rezgések olyan hatást tudnak kiváltani az emberből, mint semmi más... A zene olyan dimenzióval köt össze minket, ami nem materiális, nem e világi, hanem szakrális, spirituális. De visszatérve a személyre szabott tananyagokra, látom mindig, hogy kinek mire van szüksége, például, hogy egy növendék jól improvizál, szárnyaló dallamalkotó vagy pedig begubózik a harmóniáiba. A kínai esztétika szerint a harmónia az az erő, ami az eget a földre húzza. Így vélem magam is. A tehetség is sokféle. Az ember egy koncert után az egyik alkalommal azt érzi, hogy nagyon jó este volt, a másik hangverseny esetében pedig megnyílnak az egek és teljesen elvarázsolódik. Ahogy az órán is az egyik növendék leüt egy akkordot – nagyon jó – mondja az ember, s másik növendéknél pedig azt: hú ez nagyon szép volt! S itt következik, ami a művészetoktatásban a legfontosabb: a saját hangodat találd meg és tudd közvetíteni is. Hiszen, ha az ember átsétál a folyosón, a próbatermek előtt, akkor pontosan hallja, csupán a kiszűrődő hangokból, a megszólaló muzsikából, hogy ki ül az adott a teremben. A tanítás során a meglévő, hihetetlen mennyiségű információból szelektálni kell, hogy kinek mit és milyen fontossági sorrendben adjon át az ember. Azon kell dolgoznunk, elsősorban, ami nem nagyon megy. Észrevétlenül beleszőni az órába a megoldást a hogyan tovább-ot. A tanítvány soha ne éljen meg kudarcot, inkább úgy érintsük a problémás területet, hogy a végén azt érezze, hogy szinte saját maga jött rá a megoldásra, mégpedig görcsös erőfeszítés nélkül. Ez az igazi tovább lendítő sikerélmény.

Binder Károly

– *Könnyű tanácsot adni a fiataloknak a téren, hogy a klasszikus irányt vagy a jazzt válasszák?*

– Annak idején sokat játszottam klasszikus műveket, volt egy olyan gondolatom is, hogy klasszikus szakra jelentkezem. Az egyik felvételimen Bach-, Chopin-, Bartók-darabokat játszottam, sőt mindhárom diplomám alkalmával klasszikusokból is

készültem. Született egy klasszikus zenei lemezem is, melyet azért is készítettem, hogy maradjon lenyomata a kedvenc műveimnek, amit magam tolmácsolok. Gyakorlaskor folyton elkalandoztam. Kitűztem magamnak, terv szerint egy óra Bachot, egy óra Chopint, egy óra Bartókot, majd következhetnek a rögtönzések. A Bach-daraboknak a végére is értem, de ahogy haladtam tovább, egyszer csak azt vettem észre, hogy saját improvizációkat játszom. S arra az elhatározásra jutottam, hogyha sorra születnek a saját darabjaim, miért játsszak Mozart-szonátát? Hiszen sokan akadnak, akik a Mozart-műveket kitűnően interpretálják. A saját műveimet azonban csak én tudom úgy közvetíteni, ahogy megalkottam. A klasszikus zene folyamatosan jelen van az életemben, hiszen a felvételi és vizsgaanyagok kötelező és kihagyhatatlan része. Természetesen a klasszikus vizsgákra és felvételekre is felkészítem fiatalokat, próbálok segíteni nekik mindenben. Akadnak kivételes tehetségek is, épp most hallgattam meg egy tizennégy éves fiatal zongoristát, Váray Domonkost, aki minden téren kiváló, legyen szó klasszikus zenei előadásról, zeneszerzésről vagy akár jazzről. Egyesíti magában az alkotó- és az előadóművészi eredményeket, emellett kiválóan improvizál, versenyeket nyer. Öröm, hogy ma is születnek ilyen talentummal megáldott fiatalok, s hogy megismerhetem őket!

– *Akik elindulhatnak bármely irányba...*

– Így igaz. Kivételes adomány. Az első hivatalos jazzoktatás Európában, Frankfurtban indult, el 1928-ban egy Kodály-növendék, Seiber Mátyás vezetésével. A kitűnő csellistának, zeneszerzőnek, maga Kodály Zoltán javasolta: „Magának jazzel kell foglalkoznia, menjen külföldre.” Ennyire ismerte ugyanis a tanítványait... Úgy vélem, ebben a műfajban lehet igazából teljes és nem csupán ‘szelet’-embereket nevelni. Sajnos a mai oktatási struktúrából adódóan, nem nagyon születnek polihisztorok. Sőt, ma már Amszterdamban adnak külön zenekari zongorista, zongorakísérői és szólista, azaz három különböző végzettségről szóló diplomát. Johann Sebastian Bach vagy Liszt Ferenc tudott kísérni, vezényelni, improvizálni, komponálni, szólóban játszani, ahogy az összes nagy művész is. Viccből szoktam mondani, de sajnos van realitása is: adjunk külön diplomát a jobb- és a balkéznek?!

– *Nemcsak a biztos alapok, a zene teljességének megélésében segíti a növendékeit, hanem az elindulásban is, hiszen működteti a saját kiadóját, amely számos fiatal művész első lemezét is megjelentette.*

– E téren nagyon tudatos voltam. Amikor életre hívtam, hiánypótló kiadót akartam alapítani, ahol olyan kották és lemezek jelenhetnek meg, amelyekkel a mainstream média és a kiadók nem foglalkoznak. Természetesen a saját darabjaim, felvételeim közül is sok itt látott napvilágot, de emellett negyven-ötven fiatalnak, többek között például Oláh Krisztiánnak is a Binder Music Manufactory Kiadónál jelent meg az

első albuma. Soha nem üzleti szempontok vezéreltek, magam ajánlottam fel a kiadást, anyagi haszon nélkül, s ezekkel a megjelenésekkel nagyon sok tanítványomnak és kollégámnak is segítettam. Említhetem például kedves növendékemet, Bódás Zsuzsannát is, akinek Barokk variációk 12 jazz standard-re című, kivételesen fontos és hiánypótló darabjait adtam ki. Az ő pályáján például – aki a klasszikus zongora mellett jazz szakon is diplomát szerzett, s elképesztő teremítő energiákkal halad a kijelölt útján –, fontos mérföldkő volt ez a megjelenés, én pedig örülök, hogy ezzel is segíthettem.

– *Most pedig Ön készül különleges ősbemutatóra.*

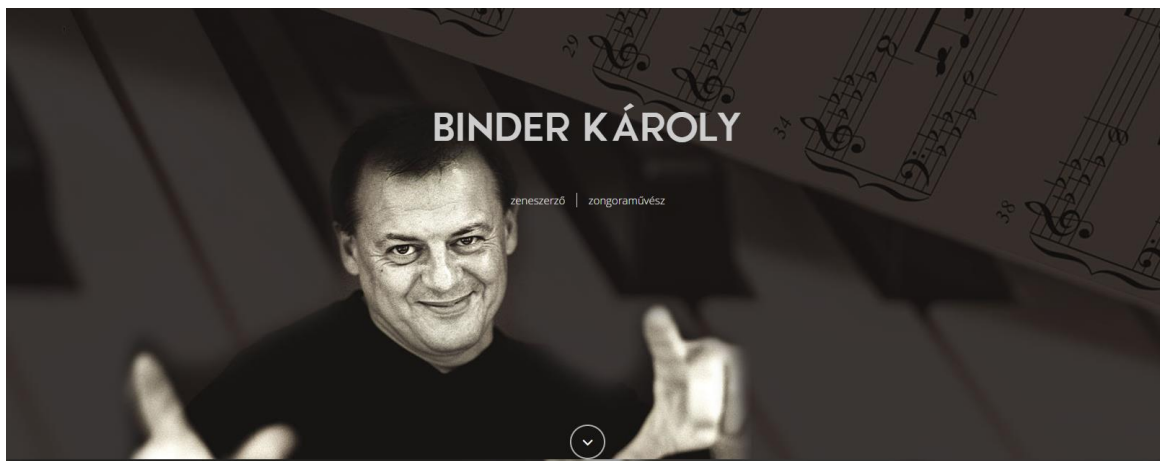
– Amikor kitört a pandémia, törökbálinti otthonomba bezárva léteztem, online tanítottam, temérdek drámát láttam magam körül. Nem értettem, miért halnak meg ártatlanok, miért kapja mindezt az emberiség... Minden nap a zongora mellett ültem, volt, hogy reggeltől estig játszottam. Az emberiségért, a családomért, a barátaimért, a jobb világért komponáltam meg a Katedrálisok felett című, nyolctételes művet. Monumentális darab, melynek ihletője volt egy olyan középkori, itáliai templom is, amelynek csak a hatalmas falai maradtak meg, nincs teteje, s ha az ember felnéz, kereszt formában a kék eget látja... S azt érzem, hogy talán életemnek, zenémnek az egyik legfontosabb állomása ez a mű. Megtalálni benne a stílusjegyeimet, a líraiságot, a kortárs megszólalást, a szerkesztést és szabadságot, az intenzív ritmikát, azokat az energiákat, amelyek engem is jellemeznek. A 2026. március 7-i hangverseny programjában, amely a hetvenedik születésnapom előtt is tiszteleg, az ősbemutató mellett még a zongoraversenyem első tétele és a Concertóm szólal meg. Az esten, amelyen magam is pódiumra lépek, olyan muzsikustársak szerepelnek, mint Szőke Nikoletta (ének), Ávéd János (tenorszaxofon, szopránszaxofon), Bacsó Kristóf (szopránszaxofon), Fonay Tibor (nagybőgő), Hidász Tamás (dob). S Werner Gábor vezényletével a Budafoki Dohnányi Zenekarral muzsikálok, azzal az együttesel, amely már korábban is bemutatta műveimet. S ahogy a műismertetőben is szerepel: a Katedrálisok felett című darab az emberi út misztikus stációit követi végig: születést, elvesztést, szerelmet, újrakezdést. A zeném itt a legbelső imákat keresi – azokat, amelyek odabent fogannak, s a katedrálisok fölött születnek meg...Vagy éppen odafent születnek, és legbelül találhatnak otthonra.

Réfi Zsuzsanna

II.

DR. BINDER KÁROLY
DALLAMALKOTÁS ÉS DALLAMSZERKESZTÉS
A JAZZ MUZSIKÁBAN
A PENTATÓNIÁTÓL A POLÁCIÓKIG (2018)

**Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem 28. számú művészet- és művelődéstörténeti
besorolású doktori iskola (2018)**

[Binder Károly - zongoraművész, zeneszerző, tanszék-vezető ...](#)
[!\[\]\(83f22ed94ec5517769dd76d702c6bfd8_img.jpg\) binderkaroly.hu](http://binderkaroly.hu)

[disszertacio.pdf](#)14910 Kb

[tezis_en.pdf](#)157 Kb

[tezis_hu.pdf](#)412 Kb

III.

[**JAZZPORTRÉ – Binder Károly \(32:01\)**](#)

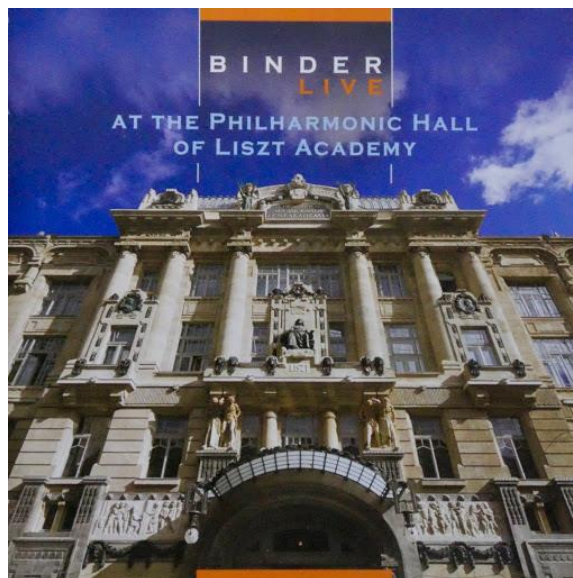
Válogatás a Szakcsi Rádió, JAZZPORTRÉ című műsorából.

A műsor vendége Binder Károly zongoraművész, zeneszerző, tanár, a 2024-es Bartók Rádió Zenei
Díjátadó „Vukán György jazz alkotói díjasa”.
Szerkesztő-műsorvezető: Esztergályos Máté.

IV.
BINDER KÁROLY FELVÉTELEIBŐL

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (93 felvétel)

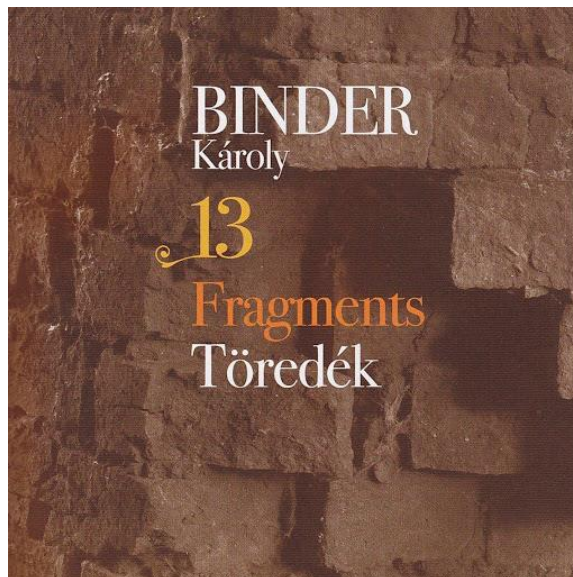

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (14 felvétel)

A Törött Szárnyú Madár Hazatérése (15:09)

© Binder Károly (2009)

Érintések (5:02)

Csendes Nyugalom (4:38)

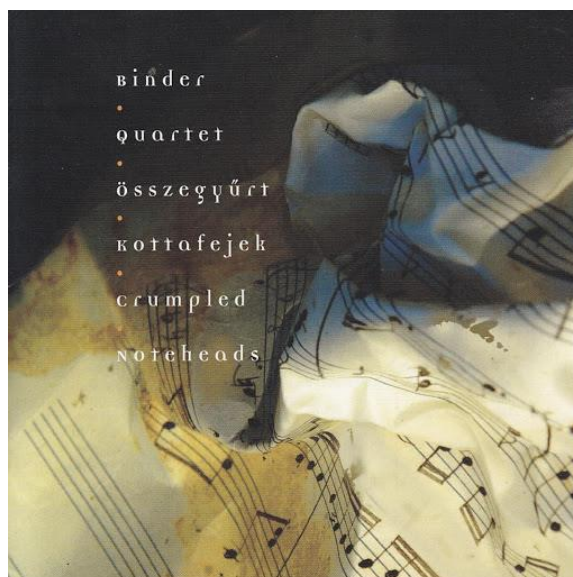
Meghajtom Fejemet (5:35)

Hajnali Imádság (6:27)

Születés Tenyeremben (6:54)

Hazatérés (6:39)

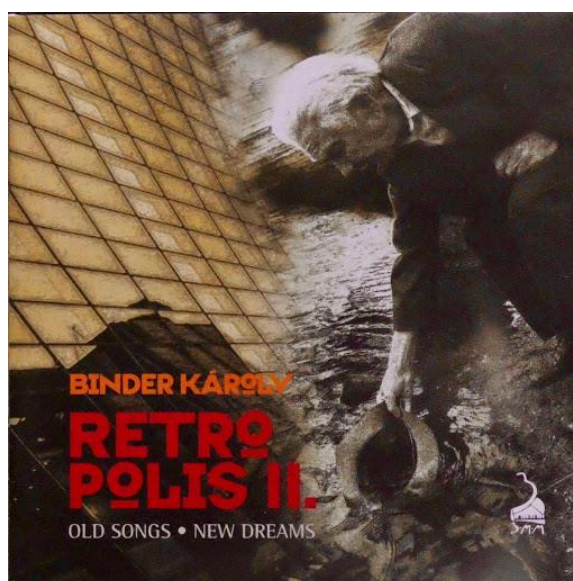
© Binder Károly 2017

[Legénybúcsú](#) (7:00)

[Cédrusok Illata](#) (7:10)

© Binder Károly 2017

[Csillagtalan](#) (3:18)

[Megérkezés](#) (9:08)

[Szertartás-Zene](#) (6:10)

© BMM 2017

[Bőköz Fesztivál 2025 - Varga Gábor és Binder Károly jazzkoncertje](#) (55:23)

2026. március 7. 19.30-22.00

NAGYTEREM

BINDER 70

Binder Károly: Katedrálisok felett (ösbemutató)

SZÜNET

Binder Károly: Zongoraverseny » 1. tétel

Binder Károly: Concerto

Szőke Nikoletta (ének), Ávéd János (tenorszaxofon, szopránszaxofon), Bacsó Kristóf (szopránszaxofon), Binder Károly (zongora), Fonay Tibor (nagybőgő), Hidász Tamás (dob)

Budafoki Dohnányi Zenekar

Vezényel: Werner Gábor

Ezen az estén Binder Károly három különböző arcát ismerheti meg a közönség: a spirituális keresőt, a hangszínekkel kísérletező alkotót és a koncertforma belső lehetőségeit újragondoló zeneszerzőt. A három mű együtt olyan zenei ívet rajzol, amely a belső csendről a hangzás univerzumáig, a személyesből a transzcendens felé vezet. A koncert egy ösbemutatóval kezdődik: a Katedrálisok felett című nyolctételes kompozíció az emberi út misztikus stációit követi végig: születést, elvesztést, szerelmet, újrakezdést. Binder zenéje itt a legbelső imákat keresi – azokat, amelyek odabent fogannak, és a katedrálisok fölött születnek meg... vagy éppen odafent születnek, és legbelül találhatnak otthonra. A mű egyszerre intim és monumentális: a

Homo sapiens, a teremtő és pusztító ember küzdelmeit és megvilágosodó megtisztulását jeleníti meg. A darab, egy lelki zarándoklat, amelyben a zene nemcsak megszólal, hanem szakrális térré tágul. A másodikként elhangzó háromtétéles versenymű nagyzenekarra, preparált és hagyományos zongorára, valamint marimbákra íródott. A preparált és a hagyományos zongora párbeszéde különleges dramaturgiát teremt: két világ, két hangszín, két lélek kapcsolódik össze, ütközik, majd oldódik fel. A Zongoraverseny preparált zongorára és zongorára egyszerre technikai bravúr és költői kísérlet, amely új dimenziókat nyit a zongora hangzásában. A zongoraversenyből ezen az estén az első tételt hallhatja a kedves közönség. A zárószámként felcsendülő háromtétéles Concertót jazzkvartettre és nagyzenekarra komponálta a szerző, különleges hidat képezve a klasszikus és az improvizatív zenei világok között. A kompozíció sodró energiájú, mégis lírai hangzású zenei párbeszéd a két műfaj határán, amelyben a jazz szabadsága és a szimfonikus hangzás ereje fonódik egymásba. A mű Berlinben és a Müpában is nagy sikerrel hangzott már el a Budafoki Dohnányi Zenekar előadásában. Binder Károly életművének esszenciáját hallhatjuk ezen az estén, ahol pályatársai, Szőke Nikoletta, Bacsó Kristóf, Ávéd János, Fonay Tibor és Hidász Tamás csatlakoznak ehhez a különleges koncerthez.

RENDEZŐ: Budafoki Dohnányi Zenekar, Zeneakadémia Koncertközpont